

INSTITUTO
MARIA E JOÃO
ALEIXO

BRIEF VANUIT MARÉ, RIO DE JANEIRO -
MANIFEST VAN E BUITENWIJKEN:

DE BUITENWIJKEN EN JUN PLAATS IN DE STAD

In maart 2017 hield het Instituto Maria e João Aleixo (IMJA) zijn eerste internationale seminarie over Globale Buitenwijken, in Maré, Rio de Janeiro. Het belangrijkste doel van dit evenement was een coherente visie op te bouwen – open voor verdere bijdragen – tussen organisaties, bewegingen, groepen, en individuen die deelnemen in acties in de buitenwijken en hun plaats in de wereld van vandaag.

Deze visie-opbouw is niet onbelangrijk. We leven, zoals geweten, in een wereld die gedomineerd wordt door voorstellingen van de buitenwijken - en zijn inwoners - die gebaseerd zijn op stigma's en stereotypes, die een globaal en complex begrip verhinderen over de sociale, economische, politieke, milieu en culturele realiteit van deze buitenwijken. Daar de verbeelding een fundamenteel element is in de beleving van de realiteit, sturen deze stereotype voorstellingen over de buitenwijken, waar de sociaal meest verarmden van de stad wonen, vaak de openbare politiek en private sociale investeringen. Behalve dat deze maatregelen en investeringen niet effectief zijn voor de echte noden van de bewoners, dragen ze bij aan de materiële en symbolische toe-eigening. Dit verzwakt de collectieve strategie die door groepen uit de buitenwijken zelf zijn ontwikkeld om hun rechten in de stad uit te oefenen.

Stigmatisering gebeurt zowel in dominante (hegemonische) als ondergeschikte (niet-hegemonische) landen binnen de bestaande socio-economische en politieke orde. Zijn aannames zijn sociocentrisch: de gebruikte patronen om de buitenwijken te kwalificeren zijn gebaseerd op urbanistische theorieën en cultureel-esthetische aannames door de hegemonische sociale groepen en dominante klasse. Deze groepen bepalen wat gezond, aangenaam, en geschikt is voor het functioneren van de stad, gebaseerd op het huidige beschavingsmodel. Op dezelfde lijn, bepalen ze een specifiek concept van orde en welke vormen van sociaal gedrag en acties aanvaardbaar zijn.

Hiermee hebben we ook te maken met het versterken van de idee van afwezigheid, tekort en homogeniteit als elementen van reductionistische waarnemingen en hiërarchische classificaties van de buitenwijken in relatie tot andere delen van de stad. De buitenwijk wordt betekenisvol in het opzicht dat wat het niet is, in vergelijking met een geïdealiseerd model van de stad, gebaseerd op koloniale culturele en opvoedkundige modellen, in het merendeel van de gevallen, door de meer welstellende bevolking van de stad. In dit opzicht zijn de buitenwijken precare ruimtes, met bewoners wiens geschiedenis genegeerd wordt, hun gebieden niet erkend worden als zijnde legitiem en waar de bewoners niet zelden behandeld worden als onbeschaafden.

INSTITUTO
MARIA E JOÃO
ALEIXO

BRIEF VANUIT MARÉ, RIO DE JANEIRO -
MANIFEST VAN E BUITENWIJKEN:

DE BUITENWIJKEN EN JUN PLAATS IN DE STAD

De buitenwijken bestaan echter in relatie tot sociale instellingen, in het bijzonder tot de staat en de formele markt. Binnen deze spanning zijn deze vaak samengesteld door types van activiteiten en bezetting van de ruimte die niet de hegemonische modellen volgen zoals gedefinieerd door de staat en de markt, of, wanneer ze wel door deze instellingen gecreëerd worden, worden ze ontwikkeld vanuit een perspectief van ondergeschiktheid en precariaat. Zulks een visie ontnemt mensen hun identiteit en ontkennd de vele praktische innovaties en kennis die opgebouwd wordt in de buitenwijken. Door de jaren heen en door het steeds verder reguleren van het sociale leven door de staat, werden de nederzettingen in de buitenwijken steeds meer beschouwd als uitdrukkingen van illegaliteit en non-conformiteit met de esthetische referenties en moralen die door de hegemonische groepen die de politieke en economische macht in de steden uitoefenen.

De ondertekenaars van dit manifest weigeren de reductionistische, stereotype en diskwalificerende visie over de buitenwijken. De pluraliteit van sociale, economische en culturele vormen en dynamieken vormt een uitdaging in het begrijpen van wat de buitenwijken zijn, en zodoende, in de definitie van de parameters die gedetailleerde lezingen richting geven. Hoewel de buitenwijken over de hele wereld heterogeen zijn in hun samenstelling en de manier waarop ze functioneren, delen ze een aantal gemeenschappelijke karakteristieken. We onderschrijven het feit dat elke buitenwijk een woonplaats is in het geheel van de stad, bijdraagt aan het stedelijke weefsel en aldus geïntegreerd is in de stad. Zodoende zijn buitenwijken een centraal deel van de stad, en geven haar identiteit, betekenis, en menselijkheid.

Op deze manier, moeten de buitenwijken niet gedefinieerd worden rond wat ze niet hebben qua socio-territoriale dynamiek of de fysieke afstand in relatie tot een hegemonisch centrum. Ze moeten erkend worden door het samenspel van dagelijkse praktijken die materialiseren in een echte organisatie van een sociaal weefsel, rekening houdend met haar inventief potentieel, gedifferentieerde vormen van bezetting van de ruimte, en communicatieve regelingen die contra-hegemonisch en eigen aan elk territorium zijn.

Het is dus vanuit de concreetheid van haar morfologie, de erkenning van door de bewoners gevestigde praktijken, en door de objectieve termen van hun sociaal leven, dat de mogelijke richtlijnen moeten worden ontwikkeld om vast te leggen wat waardige huisvesting inhoudt, voor het welzijn. Een plaats die vol en complex is, waarin mensen samenkomen rond gedeelde waarden, gebruiken, belevenissen, herinneringen en sociale positie, daarmee hun identiteit bevestigend als kracht om hun levens te leven.

INSTITUTO
MARIA E JOÃO
ALEIXO

BRIEF VANUIT MARÉ, RIO DE JANEIRO -
MANIFEST VAN E BUITENWIJKEN:

DE BUITENWIJKEN EN JUN PLAATS IN DE STAD

De ondertekenaars van dit manifest stellen dat de buitenwijken een onlosmakelijk deel vormen van de stad, gekarakteriseerd (gedeeltelijk of in haar geheel) door de volgende specifieke uitdagingen waarmee de bewoners geconfronteerd worden:

- De inzet van arbeiders in een ondergeschikte rol in de arbeidsmarkt;
- De hoge werkloosheidscijfers, verdoken werkloosheid en informaliteit in de werkrelaties, specifiek bij jongeren;
- De concentratie van groepen in situaties van uitbuiting en onderdrukking – zwarten, de inheemse bevolking, immigranten, zigeuners, vluchtelingen, religieuze en etnische minderheden, en andere gediscrimineerde groepen – die in meer of mindere mate hun gebruiken willen handhaven;
- Hoge frequentie van geweld in de openbare ruimte - mede als gevolg van de staatsstrategie voor de war on drugs - die voortvloeit uit de militaire praktijken van zowel veiligheidstroepen van de staat als criminele groepen;
- Ongelijke sekseverhoudingen die zich vertalen in geweld in het dagelijks leven van vrouwen en in intrafamiliaal geweld;
- Hoge graad van schendingen van rechten en vooroordelen tegen de LGBT-bevolking, vooral de transgenders, wat uitmondt in moorden bij deze groep;
- Hoge mate van dodelijk geweld tegen jongeren, met een sterke nadruk op de etnische en raciale achtergrond;
- De graad van onderwijs van de inwoners ligt onder het gemiddelde van de stad als geheel;
- Gebieden die gekenmerkt worden door verloedering en onteigening, opgelegd door acties van publieke en private entiteiten.

Deze gebieden houden ook potentieel in:

- De aanwezigheid van een jonge bevolking als een bron van vindingrijkheid, en die daarmee een bredere waaier aan eisen kan ontwikkelen en publieke acties ondernemen om hun rechten te garanderen;
- Een hecht buurtgevoel gekenmerkt door intense sociale contacten en banden van solidariteit en wederkerigheid, met een sterke waardering van de gemeenschappelijke ruimten als een plaats voor het socio-cultureel samenleven;
- Verscheidenheid van culturele, artistieke en uitvoeringsvormen die de stedelijke esthetische verhalen uitvinden, vernieuwen en bijwerken;
- Aanzienlijke aanwezigheid van solidariteit en huiselijke economische initiatieven;

INSTITUTO
MARIA E JOÃO
ALEIXO

BRIEF VANUIT MARÉ, RIO DE JANEIRO -
MANIFEST VAN E BUITENWIJKEN:

DE BUITENWIJKEN EN JUN PLAATS IN DE STAD

- Aanwezigheid van alternatieve vormen van stedelijke, educatieve, economische en vastgoeddiensten, onder andere als reactie op de afwezigheid en / of ontoereikendheid van investeringen van de staat en de formele markt in deze sectoren;

- Hoge mate van zelfregulering van de openbare ruimte door (een deel van) haar bewoners, waarmee de autonomie van de wijk bevestigend wordt;

- Creativiteit bij het voorstellen van solidaire stedelijke oplossingen op het gebied van huisvesting, openbare dienstverlening en het gemeenschappelijk gebruik van materieel, die als een referentie voor de stad als geheel moet worden beschouwd;

- De opbouw van een samenleving tussen groepen van verschillende nationaliteiten, etnische groepen en religies, waardoor de buitenwijken onderdak biedt aan multiculturele en multi-etnische gebruiken, zonder daarbij het bestaan van conflicten en intolerantie situaties te ontkennen;

- Sterke vrouwelijke rol in belangrijke kwesties zoals de verspreiding van voorouderlijke kennis, het ontplooiën van educatieve, politieke, culturele en economische activiteiten;

- Plaatsen van windingrijkheid waarvan de complexiteit op brede schaal moet erkend en gewaardeerd worden door de samenleving;

- De aanwezigheid van participatieve modellen, collectieven, sociale bewegingen en organisaties die strijden voor de rechten, en het uitbreiden van eisen en openbare acties voor de democratisering van de stad.

De stad in haar pluraliteit begrijpen is de specificiteit van elk gebied te erkennen en ook de status van burger en de rol van al haar inwoners bevestigen. Om dit te doen, moeten we erkennen dat zij de belangrijkste groepen zijn om hun sociale en culturele praktijken te vertellen, symbolen van verzet en heruitvinding, concrete vormen van bevestiging en rechten uitvinding te zijn, die op grote schaal bevestigd moeten worden in het beleid van de overheid. Het is een principe van volledige validatie van het sociale leven, democratisch georiënteerd en geconfigureerd door het legitieme gebruik van het territorium door de bevolkingsgroepen. De garantie van dit principe zal alleen mogelijk zijn vanuit de ontwikkeling van een radicaal democratische ervaring van het recht op de stad.

TRADUÇÃO / VERTALING:
SAMUEL VAN RANSBEECK